

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3276/2021
26.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Оливера Секулић Николић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, Војне болнице у Нишу, коју заступа Војно правобранилаштво Одељење у Нишу, ради измене висине ренте, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1650/2020 од 09.02.2021. године, у седници одржаној 26.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 1650/2020 од 09.02.2021. године, тако што се **ОДБИЈА**, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име месечне ренте исплаћује 14.419,86 динара, почев од 10.05.2017. године па убудуће док за то постоје законски услови, сваког петог у месецу за претходни месец и да се обавезе тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П 6070/2018 од 12.12.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му исплати разлику између ренте која припада тужиоцу и ренте која му је исплаћена за период од 01.01.2016. године до 30.04.2017. године и то за: јануар, фебруар, март, април, мај, јун, јул, август, септембар, октобар и новембар 2016. године износ од по 2.420,26 динара и за децембар 2016. године и јануар, фебруар, март и април 2017. године износ од по 4.380,56 динара, све са законском затезном каматом на сваки појединачни износ почев од петог дана у месецу за претходни месец па до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име месечне ренте исплаћује 14.419,86 динара, почев од 01.05.2017. године па убудуће док за то постоје законски услови сваког петог у месецу за претходни месец, те да се мења ранији износ ренте од 10.039,30 динара досуђен пресудом Основног суда у Нишу П 9946/2013 од 05.02.2016. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка плати 11.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 1650/2020 од 09.02.2021. године, након одржане расправе, укинута је првостепена пресуда, одбијен, као неоснован захтев тужиоца да се обавезе тужена да му исплати разлику између ренте која припада тужиоцу и ренте која му је исплаћена за период од 01.01.2016. године до 30.04.2017. године и то за јануар, фебруар, март, април, мај, јун, јул, август, септембар, октобар и новембар 2016. године износ од по 2.426,26 динара, за децембар 2016. године и јануар, фебруар, март и април 2017. године, износ од по 4.380,56 динара, све са законском затезном каматом на сваки појединачни износ почев од петог у месецу за претходни месец до коначне исплате; обавезана је тужена да тужиоцу на име месечне ренте исплаћује 14.419,86 динара почев од 10.05.2017. године па убудуће док за то постоје законски услови, сваког петог у месецу за претходни месец, те да се мења ранији износ ренте од 10.039,30 динара досуђен пресудом Основног суда у Нишу П 9946/2013 од 05.02.2016. године, док је одбијен захтев за период од 01.05.2017. године до 10.05.2017. године и обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова поступка плати 149.196,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија тужене основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Нишу П 2560/07 од 12.09.2008. године обавезана је тужена да тужиоцу на име новчане ренте плаћа месечно 8.805,46 динара, у висини разлике између плате коју би тужилац остварио у чину старијег водника и инвалидске пензије. Правноснажном пресудом Основног суда у Нишу П 9946/2013 од 05.02.2016. године измењена је висина новчане ренте, тако што је иста повећана и обавезана тужена да тужиоцу на име новчане ренте месечно плаћа 10.039,30 динара, почев од 01.04.2015. године па убудуће, у висини разлике између плате коју би тужилац остварио у чину заставника и инвалидске пензије. Из налаза и мишљења судског вештака економске струке следи да је исти дат у две варијанте. Према првој варијанти разлика између плате коју би тужилац остварио у чину старијег водника и пензије која је исплаћена за месец новембар 2018. године износи 8.836,08 динара, док према другој варијанти разлика између плате коју би тужилац остварио у чину заставника прве класе и пензије која је исплаћена за месец новембар 2018. године износи 14.989,48 динара. Судски вештак је имао у виду да би тужилац по редовном току ствари био унапређен у чин старијег водника прве класе 01.01.2008. године, у чин заставника 01.01.2012. године, а у чин заставника прве класе 01.01.2016. године. Тужилац је био професионални припадник Војске Србије у чину старијег водника, када је пензионисан. Тужилац је тужбом између осталог тражио и измену досуђене накнаде на име ренте, у том смислу да се обавезе тужена да му на име ренте месечно плаћа 14.419,86 динара почев од 01.05.2017. године па убудуће, у висини разлике између плате коју би остварио у чину заставника прве класе и пензије која је исплаћена за месец новембар 2018. године.

Првостепени суд је одбио, као неоснован захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да му на име накнаде ренте месечно плаћа 14.419,86 динара почев од 01.05.2017. године па убудуће, применом члана 55, 57. и 58. Закона о Војсци Србије и члана 196. Закона о облигационим односима, са образложењем да тужилац није доказао да се могло основано очекивати према редовном току ствари да би био унапређен у чин заставника прве класе да није било штетног догађаја и да је остао у служби у Војсци Србије, јер је тужилац морао да докаже не само да испуњава опште услове прописане чланом 55. и услове прописане чланом 57. Закона о Војсци Србије, већ да би према критеријумима које утврђује министар одбране био унапређен у виши чин.

Другостепени суд је након одржане расправе укинуо првостепену пресуду и између осталог обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде ренте месечно плаћа 14.419,86 динара почев од 01.05.2017. године па убудуће, применом члана 54, 55. и 57. Закона о Војсци Србије, с обзиром да је сматрао да се могло основано очекивати према редовном току ствари да би тужилац био унапређен у чин заставника прве класе, да није било штетног догађаја и да је остао на служби у Војсци Србије, са образложењем да би тужилац самим протеклом временаведеног на војној служби остварио право на напредовање у служби и унапређење у виши чин, а да је терет доказивања околности које би евентуално могле спречити његово напредовање у служби било на туженој, а да тужена постојање таквих околности није доказала нити учинила вероватним.

По оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је своју одлуку о захтеву тужиоца за измену досуђене накнаде на име ренте засновао на погрешној примени материјалног права, због чега је преиначена другостепена пресуда и одбијен, као неоснован захтев тужиоца за измену досуђене ренте.

Чланом 196. Закона о облигационим односима прописано је да суд може на захтев оштећеника за убудуће повећати ренту, а може је на захтев штетника смањити или укинути, ако се знатније промене околности које је суд имао у виду приликом доношења раније одлуке. Накнада материјалне штете има за циљ успостављање стања које је било пре него што је штета настала, како је то прописано чланом 185. став 1. истог закона. При оцени висине измакле користи узима се у обзир губитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем, како је то прописано чланом 189. став 3. истог закона.

Законом о Војсци Србије („Службени гласник РС“, бр. 116/2007, 88/2009, 101/2010 – др. Закон, 10/2015, 88/2015 - Одлука УС), чланом 55. став 1. прописано је да за унапређење у виши чин официр односно у подофицир треба да испуњава следеће опште услове: 1) да је постављен на формацијско место вишег чина; 2) да за последњи период оцењивања пре унапређења има повољну оцену; 3) да за последње две године пре унапређења није безусловно кажњен за кривично дело казном затвора најмање три месеца; 4) да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности, ни поступак пред војним дисциплинским судом. Чланом 57. прописано је да подофицир који испуњава опште услове за унапређење може се унапредити у виши чин кад у чину који има проведе најмање четири године. Чланом 58. ставом 1. прописано је да ради унапређења официра и подофицира у виши чин утврђују се листе кандидата на основу критеријума које утврђује министар одбране.

Тужилац тужбом тражи да се измени досуђена накнада на име ренте, тако да се иста повећа и обавезе тужена да му убудуће на име ренте месечно плаћа 14.419,86 динара, јер је сматрао да би се основано могло очекивати да би напредовао у служби да је остао у радном односу и да би 01.01.2016. године био унапређен у чин заставника прве класе, што би довело до повећања плате коју би остваривао, а самим тим и повећања ренте.

Сходно напред цитираним одредбама Закона о облигационим односима, у поступку о захтеву за измену досуђене накнаде на име ренте оштећени мора да докаже да су се околности знатно промениле у том смислу да је разлика између остварних прихода и оних које може да оствари већа, а што је последица промењених околности. Приликом одлучивања о захтеву оштећеног за повећање ренте води се рачуна о порасту зараде коју би оштећени остварио, због чега је битно утврдити губитак могућег прихода у садашњим околностима, односно разлику између чистог прихода који би оштећени остварио да није било штетног догађаја и чистог прихода који оштећени остварује. Накнада штете у виду новчане ренте може се досудити само за штету која постоји у моменту доношења судске одлуке па убудуће. Тужилац је био подофицир на служби у војсци у чину старијег водника, када је пензионисан, због штетног догађаја. Међутим, како тужилац није доказао да су се околности знатно промениле у том смислу да би био унапређен у чин заставника прве класе, да није било штетног догађаја, с обзиром на то да није доказао да би поред општих услова за унапређење у виши чин прописаних чланом 55. и 57. Закона о Војсци Србије, испуњавао и критеријуме које је утврдио министар одбране на основу којих се утврђују листе кандидата, како је то прописано чланом 58. истог закона, односно да се основано могло очекивати према редовном току ствари да би, да није било штетног догађаја, био унапређен у чин заставника прве класе, то се не може прихватити као правилан закључак другостепеног суда да би тужилац извесно напредовао у чин заставника прве класе по редовном току ствари, да није било штетног догађаја. Наиме чланом 55. и 57. Закона о Војсци Србије прописани су општи услови које подофицир мора да испуњава да би био унапређен у виши чин, међутим, како је чланом 58. ставом 1. истог закона прописано да се ради унапређења подофицира у виши чин утврђују листе кандидата на основу критеријума које утврђује министар одбране, то следи да је унапређење подофицира у виши чин само могуће, а не и обавезно, чак и у случају да подофицир испуњава опште услове прописане законом, односно унапређење у виши чин није обавезно по аутоматизму. Стога, како се напредовање у служби не одвија по редовном току ствари, јер не зависи само од претходног чина и оцене, и од тога да за последње две године пре унапређења подофицир није безусловно кажњен за кривично дело казном затвора најмање три месеца и да се против њега не води кривични поступак за кривично дело за које се гони по службеној дужности, ни поступак пред војним дисциплинским судом, већ и од других околности, то се, супротно закључку другостепеног суда, а имајући у виду утврђено чињенично стање са сигурношћу не може закључити да би тужилац пре пензионисања стекао чин заставника прве класе. Код утврђеног да разлика између плате коју би тужилац остварио у чину старијег водника и пензије која је исплаћена за месец новембар 2018. године износи 8.836,08 динара, што је мањи износ од износа који тужилац прима на име ренте од 10.039,30 динара почев од 01.04.2015. године, то је овај захтев тужиоца неоснован.

Стога, како из наведеног следи да нема знатније промене околности које утичу на измену висине досуђене ренте, то су основани наводи ревизије тужене, са којих

разлога је Врховни касациони суд преиначио другостепену одлуку и на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић